هائير ايڊيوڪيشن ڪميشن پاران منظور ٿيل

جلد: ڇاويهون - شمارو: پهريون

جون ٢٠١٩ع

ISSN 2219-5912

ڪلاچي

تحقيقي جرنل

ايڊيٽر

پروفيسر محمد سليم ميمڻ

شاهه عبداللطيف ڀٽائي چيئر،
ڪراچي يونيورسٽي، ڪراچي

هائير ايڊيوڪيشن ڪميشن پاران منظور ٿيل

ڪلاچي

تحقيقي جرنل

ايڊيٽر : پروفيسر محمد سليم ميمڻ

ٻانهن ٻيلي : حبيب الله جاکرو
سڪندر علي ڀنڀ

شمارو : پهريون، جون

سال : ٢٠١٩ع

ڇپائيندڙ : شاهه عبداللطيف ڀٽائي چيئر، ڪراچي يونيورسٽي، ڪراچي.

ڇپيندڙ : پيڪاڪ پرنٽرس، ڪراچي.

مُلهه : پاڪستان: ٣٠٠ رُپيا
پرڏيهه: ١٠ آمريڪي ڊالر

U.R.L.: **www.salbc.org.pk**

E-mail : **salbc.ku@hotmail.com**
saleemmemon@ymail.com

ISSN 2219-5912

ايڊيٽوريل بورڊ

١.	پروفيسر ڊاڪٽر خالد ايم. عراقي (نگران وائيس چانسلر)	سرپرست
٢.	ڊاڪٽر غلام علي الانا - سِتاره امتياز	ميمبر
٣.	ڊاڪٽر فهميده حسين	ميمبر
٤.	ڊاڪٽر ٻلديو مٽلاڻي (ڀارت)	ميمبر
٥.	پروفيسر پروين ٽالپر (آمريڪا)	ميمبر
٦.	ڊاڪٽر جگديش لڇاڻي (ڀارت)	ميمبر
٧.	ڊاڪٽر ڪملا گوڪلاڻي (ڀارت)	ميمبر
٨.	ڊاڪٽر روي پرڪاش ٽيڪچنداڻي (ڀارت)	ميمبر
٩.	پروفيسر محمد سليم ميمڻ	ميمبر/ايڊيٽر

نوٽ: ڪلاچي تحقيقي جرنل ۾ ڇپجندڙ مقالا جيئن ته تحقيق تي ٻڌل هوندا آهن، ان ڪري انهن جي لکندڙن يا محققن جي خيالن ۽ حوالن سان اداري جو متفق هجڻ ضروري نه آهي. ادارو ڪنهن به فني يا تڪنيڪي سبب ڪري مقالي کي روڪڻ يا رد ڪرڻ جو حق رکي ٿو. تحقيقي مقالا ’هارڊ ڪاپي‘ سان گڏ، ’سافٽ ڪاپي‘ جي صورت ۾ ’سي ڊي‘ يا ’اِي ميل‘ ذريعي موڪليا وڃن، ان سان گڏ مقالي جو متن انگريزيءَ ۾ ۽ محقق جو مختصر تعارف به هجڻ لازمي آهي.

ماهرن جي ڪميٽي

پروفيسر علي آساڻي
پروفيسر آف دي پريڪٽس آف انڊو-مسلم لينگوئيج آف ريليجن،
بينڪر سينٽر ٣٠٥، ١٢ ڪوينسي اسٽريٽ،
هارورڊ يونيورسٽي،
ڪيمبريج، ايم اي ٠٢١٣٨،
آمريڪا.

ڊاڪٽر جينو لالواڻي
مٽر وان،
آديتيا بينگلوز،
نوبل نگر،
احمدآباد-٣٨٢٣٤٠،
ڀارت.

محترم گُل محمد عمراڻي
عالم، محقق ۽ ڪالم نگار،
فليٽ نمبر ڊي-٣،
برج اپارٽمينٽس،
مين ڪلفٽن روڊ،
ڪراچي.

پروفيسر جنيفر ايس. ڪول
ايسوسيئيٽ پروفيسر لنگوئيسٽڪ
اينڊ ڪوگنيٽيو سائنس،
يونيورسٽي آف اليونوئيس ائيٽ اربانا،
ڪئمپينگ ٧٠٧، ايس مئٿيوز،
اربانا- آئي ايل-٦١٨٠١، آمريڪا.

پروفيسر ڊاڪٽر ايم. ڪي. جيٽلي
ريٽائرڊ پروفيسر،
دهلي يونيورسٽي،
ڊي-١٢٧، وويڪ ويهار،
دهلي-١١٠٠٩٥،
ڀارت.

ڊاڪٽر غزاله رحمان رفيق
ڊائريڪٽر،
سنڌ ايپاس اڪيڊمي،
شهيد ذوالفقار علي ڀٽو انسٽيٽيوٽ آف
سائنس اينڊ ٽيڪنالوجي،
ڪراچي.

ٻه اکر

۲۰۱۹ع جو ڪلاچيءَ جو پهريون شمارو اوهان جي هٿن ۾ آهي. ’ڪلاچي‘ تحقيقي جرنل سنڌي ٻوليءَ جو اڪيلو تحقيقي جرنل آهي، جيڪو گذريل ڏهن سالن کان باقائدگيءَ سان .H.E.C جي مقرر ڪيل اصولن، قاعدن ۽ قانونن موجب شايع ٿي رهيو آهي، جڏهن ته سنڌي ٻوليءَ جا ٻيا جرنل لاڙهن چاڙهن جو شڪار ٿيندا رهيا آهن.

.H.E.C جو هڪ بنيادي شرط، ٻن ماهرن کان موڪليل مقالن جي تور تڪ ڪرائڻي هوندي آهي. ڪوشش ڪري مقالا اهڙن ماهرن کي اُماڻيا ويندا آهن، جيڪي ان شعبي جا ماهر هوندا آهن. اڪثر مقالن کي مقالو چوڻ ناانصافي هوندي آهي، جو انهن کي لکندي وقت تحقيق جي بنيادي اصولن کي آڏو نه رکيو ويندو آهي ۽ مضمون نگاريءَ جي طريقيڪار موجب لکيا ويندا آهن. مقالي جي پڄاڻي تي ڪيل تحقيق جو نتيجو به نٿو ڏنو وڃي، ته محقق ان مقالي کي لکي يا تحقيق ڪري ڪهڙو نتيجو حاصل ڪيو، يا سندس تحقيق مان ڇا هڙ حاصل ٿيو ۽ ان موضوع تي تحقيق جو ڪهڙو رُخ آڏو آيو.

انهن مضمونن کي مقالن جي صورت ۾ آڻڻ لاءِ ايڊيٽر کي سخت محنت ڪرڻي پوندي آهي. ڪافي ليکڪ حوالن کي به درست نموني قلمبند نه ڪندا آهن، خبر نه پوندي اهي ته حوالو ڪٿان شروع ٿيو ۽ ڪٿي ختم ٿيو. نه وري حوالي ڏيڻ جي طريقيڪار تي عمل ڪيو ويندو آهي.

’ڪلاچي‘ سنڌي ٻوليءَ جو پهريون ۽ مان سمجهان ٿو ته اڪيلو تحقيقي جرنل آهي، جنهن جا سڀيئي شمارا اسان جي ويب سائيٽ **www.salbc.org.pk** تي موجود آهن.

مقالا لکڻ کان اڳ جيڪڏهن انهن مان ڪجهه مقالن جو اڀياس ڪجي ته لکندڙ کي طريقيڪار سمجهڻ ۾ سولائي ٿيندي.

حوالا ڪيئن ڏجن، ان لاءِ محترم احمد سومري جو هڪ مقالو ’ڪلاچي‘ جي جون 2009ع جي شماري جي صفحي 123 کان 129 تائين تي موجود آهي، ان جي اڀياس سان به محققن ۽ ليکڪن جي رهنمائي ٿيندي.

مون کي افسوس آهي جو ڪافي مقالا/مضمون جيڪي غير معياري هئڻ سبب رد ٿي ڪلاچيءَ ۾ نه ڇپجندا آهن، جن کي ٻين جرنلن ۾ شايع ڪيو وڃي ٿو.

اميد ته محقق انهن ڳالهين کي ذهن ۾ رکندي مقالا لکندا.

پروفيسر محمد سليم ميمڻ

ايڊيٽر

فهرست

ٻاڳو سنڌي

لطيفيات

۱.	خيام، مَنڌ ۽ شاهه لطيف	ڊاڪٽر احسان دانش	۰۹
۲.	ڊاڪٽر ارنيسٽ ٽرومپ کان اڳ ڪن انگريز عملدارن جي شاهه لطيف تي ٿيل تحقيق جو جائزو	مختيار احمد ملاح	۳۹
۳.	شاهه جي شاعريءَ جي پس منظر ۾ سراج جي ناٽڪ ’گهاتو گهر نه آئيا‘ جو اڀياس	ڊاڪٽر قاسم راڄپر	۵۷
۴.	شاهه لطيف هڪ صوفي ۽ انساني حقن جو نمائندو شاعر	رقيه عامر	۶۹

ادب

۵.	مادري ٻولين جو عالمي ڏينهن ۽ سنڌي ٻولي	پروفيسر محمد سليم ميمڻ	۹۷
۶.	سچل سرمست ۽ علامه اقبال جو وجود جي فلسفي جو تقابلي جائزو	پروفيسر ڊاڪٽر غفور ميمڻ	۱۰۵
۷.	سنڌي لوڪ ادب ۾ پهاڪن، محاورن ۽ ورجيسن جي اهميت	پروفيسر ڊاڪٽر ناهيد پروين	۱۱۵
۸.	شيخ اياز جي دوهن جو فڪري اڀياس	ڊاڪٽر فياض لطيف	۱۳۱
۹.	مولوي احمد ملاح جي شاعريءَ ۾ ’صنعت سِياقة الاعداد‘ جو جائزو	ڊاڪٽر الطاف جوکيو	۱۵۹